

RAPORT

al vizitei de monitorizare la izolatorul de detenție provizorie a Inspectoratului de Poliție r. Soroca

din 22.12.2016

I. Informații despre vizită

Data vizitei: 22.12.2016

Durata vizitei: 11.30 – 12.30

Membrii echipei de monitorizare: Radu Nicoară, Dumitru Russu - reprezentanți ai A.O. „Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova”.

Obiectivele vizitei:

1. Monitorizarea și evaluarea gradului de implementare a recomandărilor expuse anterior de către IDOM privind îmbunătățirea condițiilor de detenție din cadrul izolatorului de detenție preventivă a Inspectoratului de Poliție or. Soroca;
2. Familiarizarea membrilor noii componente a Consiliului pentru Prevenirea Torturii al Mecanismului Național de Prevenire a Torturii cu specificul desfășurării vizitelor de monitorizare în instituțiile de detenție preventivă din subordinea Poliției.

II. Concluzii și recomandări semnalate de IDOM în data de 09.11.2016

1. Membrii grupului de monitorizare apreciază progresul realizat de conducerea Inspectoratului de Poliție r. Soroca în ceea ce privește transferul în penitenciarul nr. 17, Rezina a persoanelor arestate preventiv și celor ce ispășesc pedeapsa de arest contravențional, fapt consacrat în Regulile penitenciare europene¹. Reamintim că continuarea detenției în sediul poliției, chiar și după ce persoana în cauză a fost adus în fața unui judecător, crește riscul de intimidare și rele tratamente.
2. În raportul său către Guvernul Republicii Moldova, CPT-ul a reiterat recomandarea potrivit căreia trebuie depuse eforturi suplimentare pentru a se asigura că returnarea persoanelor plasate sub arest la sediul poliției este solicitată și autorizată numai în cazuri excepționale, pentru anumite motive și pentru cea mai scurtă perioadă posibilă; procurorii ar trebui să examineze cu atenție orice cereri pentru transferarea deținuților făcute de poliție².
3. Atragem atenție, în condițiile lipsei sistemului de încălzire în cadrul IDP, asupra imperativității asigurării unor condiții corespunzătoare termice în celulele de detenție, pe timp de iarnă. Deși standardele CPT-ului nu stipulează care este temperatura ideală sau diapazonul temperaturii pentru

¹ Regula 10.2 din Reguli, [http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/Rec\(2006\)2%20Romanian.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/Rec(2006)2%20Romanian.pdf)

² P. 14 din Raportul CPT/Inf (2016) 16, <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2016-16-inf-eng.pdf>

celule, acesta afirmă că urmează să fie asigurată încălzire suficientă de a face față temperaturilor joase pe timp de iarnă. **Astfel, în situația când temperature afară este de circa 0 -5 grade pet imp de zi, iar noaptea aceasta coboară sub 0 grade C, considerăm imperativă identificarea soluției potrivite pentru a asigura deținerea persoanelor în condiții termice corespunzătoare**

4. Totodată, făcând referire la constatările precedente ale Avocatului Poporului și CPT, remarcăm asupra necesității urgente de întreprindere a următoarelor acțiuni în vederea îmbunătățirii condițiilor de detenție în cadrul IDP al IP r. Soroca:

- a. Nivelul de iluminare și ventilație urmează a fi îmbunătățite și celule (inclusiv instalațiile sanitare) urmează a fi menținute într-o stare adecvată de curățenie;
- b. Toalete din cadrul celulelor urmează a fi complet porționate (să fie separate, de la podea până la tavan);
- c. Oferirea saltelelor, dar și așterntului curat persoanelor reținute ce urmează să petreacă noaptea în izolator;
- d. Oferirea persoanelor deținute mai mult de 24 de ore un kit sanitar de bază (care să conțină săpun, hârtie igienică, prosop, pastă de dinți și o perie de dinți);
- e. Neadmiterea aflării în izolatorul de detenție provizorie a persoanelor reținute pe durată ce depășește 72 de ore (24 ore în cazuri ce implică minori) și asigurarea că reîntoarcerea preveniților în localurile poliției, pentru orice motiv care ar fi acela, să fie solicitată și autorizată doar atunci când nu există absolut nici o altă opțiune și pentru cel mai scurt timp posibil;
- f. Asigurarea că la admiterea și eliberarea persoanele în /din IDP acestea urmează a fi examinate imediat de către un specialist medical. La solicitarea persoanei reținute, examinarea medicală poate fi efectuată, pe cont propriu, de către un medic independent, indicat de persoana reținută. Rezultatele oricăror examinări medicale ale persoanei reținute, inclusiv cele efectuate de către medici independenți, se anexează la fișa medicală a persoanei reținute, după ce acesta a luat cunoștință de conținutul examenului, contra semnătură.³
- g. Asigurarea alimentării deținuților în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, privind normele minime de alimentare zilnică și obiectele de toaletă și menaj ale deținuților; De asemenea, măsuri trebuie întreprinse pentru a asigura că persoanele reținute vor beneficia de un regim alimentar care să țină cont de vârstă, stare de sănătate, condiție fizică, religie, cultură.⁴

³ Fișele medicale ale persoanelor reținute sunt elaborate de felcher-ul IDP, conținând diagnosticul cât și evoluția pacientului împreună cu examinările speciale avute și tratamentul acestuia. În cazul unui transfer, fișa trebuie transmisă doctorilor din instituția la care va ajunge deținutul, iar în cazul eliberării, această fișă trebuie transmisă reținutului. Conținutul fișelor medicale este confidențial. Acestea se păstrează separat de dosarele personale ale persoanelor reținute, fiind accesibile doar lucrătorilor medicali, reținutului, cu excepția cazului când există o contraindicație de ordin terapeutic și, cu consimțământul ultimului, familiei sau avocatului său.

⁴ P. 78 din Ordinul 223 din 6.07.2012 privind aprobarea Instrucțiunilor privind activitatea izolatoarelor de detenție provizorie ale Ministerului Afacerilor Interne. Persoanele reținute vor beneficia de un regim alimentar care să țină cont de vârstă, stare de sănătate, condiție fizică; p. 22.1 din Regulile penitenciarelor europene”

- h. Asigurarea că procesul de repartizare a hrănilor are loc în condiții de salubritate, fiind necesar de a efectua lucrările corespunzătoare de reparație în odaia respectivă;
- i. Asigurarea funcționalității Camerei pentru întrevederi și interogări, fiind necesară dotarea cu utilaje de supraveghere și efectuarea lucrărilor corespunzătoare de reparație;
- j. Asigurarea că celulele închise nu sunt și nu vor fi utilizate pentru deținerea persoanelor prin sigilarea sau sudarea intrării în celulele respective.

5. De asemenea, făcând referire la standardele CPT-ului în ceea ce ține de prevenirea relelor-tratamente, reamintim despre necesitatea întreprinderii următoarelor pași:

- a. Depunerea eforturilor în continuare pentru a face pe deplin eficientă în practică realizarea dreptului persoanelor private de libertate de a informa imediat o rudă sau persoană apropiată despre situației lor;
- b. Asigurarea că persoanele luate în custodie trebuie să poată să beneficieze în mod efectiv de dreptul de a avea acces la un avocat (dreptul de a avea consultații confidențiale cu avocatul și să fie prezent în timpul interogărilor/depunerii mărturiilor) începând din momentul plasării în custodia poliției;
- c. Luarea măsurilor necesare pentru a se asigura că: - toate persoanele plasate în IDP sunt examinate fără întârziere de către un lucrător medical. Înregistrările întocmite în urma examinării trebuie să conțină: (i) o descriere deplină, bazată pe constatări medicale obiective, urmare a unei examinări aprofundate, (ii) o descriere deplină a declarațiilor făcute de persoana în cauză, care sunt relevante pentru examinarea medicală (inclusiv descrierea stării de sănătate, precum și orice acuzații de maltratare), și (iii) concluziile lucrătorului medical, ținând seama de (i) și (ii), indicându-se, în măsura în care este posibil, concordanța dintre orice afirmații făcute și constatările medicale obiective; - Toate examinările medicale ale persoanelor aflate în custodia poliției se desfășoară în afara ariei auditive și – în cazul când lucrătorul medical solicită în mod expres – în afara ariei vizuale a ofițerilor de poliție; - Datele medicale sunt, de regulă, inaccesibile personalului non-medical;
- d. Întreprinderea măsurilor pentru a se asigura că toate persoanele reținute de poliție - indiferent de motiv - sunt pe deplin informate cu privire la drepturile lor fundamentale, chiar de la începutul privării lor de libertate (adică, din momentul în care acestea sunt obligate să rămână cu poliția) . Acest lucru ar trebui să fie asigurat prin furnizarea de informații verbale clare chiar de la început, care vor fi completate în cel mai scurt timp (adică, imediat după sosirea la sediul poliției), prin furnizarea în formă scrisă a informației privind drepturile persoanei deținute într-o manieră accesibilă. Formularul trebuie să fie disponibil într-o gamă adecvată de limbi (română și rusă).

III. Concluziile IDOM privind înlăturarea deficiențelor privind respectarea drepturilor omului în cadrul Izolatorului de detenție provizorie, semnalate în cadrul vizitei de monitorizare a Grupului de monitorizare IDOM la IP Soroca din 09.11.2016.

În rezultatul vizitei de monitorizare de evaluare a gradului de soluționare a problemelor de drepturilor omului identificate în activitatea IDP a IP Soroca, IDOM constată, cu îngrijorare, că situația cu privire la respectarea drepturilor omului în izolatorul de detenție preventivă a Inspectoratului de poliție din or. Soroca este în continuare fără schimbări pozitive. Pe de altă parte, în anumite privințe starea de lucruri, pe alocuri, a degradat.

3.1 Constatări la momentul vizitei

3.1.1 Condițiile de detenție

- a. Asigurarea cu încălzire a izolatorului rămâne în continuare a fi o problemă stringentă. Toate persoanele intervievate în timpul vizitei au acuzat că aflarea în izolator este insuportabilă, mai ales pe timpul nopții. În cadrul interviului cu una dintre persoanele deținute, echipei de monitorizare i-a fost comunicat următoarele: “Nu am putut dormi noaptea, imi era foarte frig. Am fost nevoit să merg, toată noaptea, dintr-un colț în altul al celulei ca să mă încălzesc cât de puțin”. La fel, de către deținuți a fost specificat faptul că reșourile din afara celulelor, prin intermediul cărora acestea erau încălzite, erau periodic deconectate pe timp de noapte.
- b. Suplimentar la temperatura joasă în celule, persoanele deținute nu au fost asigurate cu plapume, fiind lăsate fără soluții la temperatura joasă din izolator. La fel, nu a fost oferită lenjerie de pat, persoanele reținute fiind nevoite să doarmă pe saltele murdare; Lipsește vesela și produsele igienice;
- c. Din motivul lipsei accesului la lumină naturală (izolatorul nu dispune de ferestre) și iluminare artificială slabă, unii deținuți au menționat că nu pot să-și dea seama cu certitudine când e zi sau noapte;
- d. Din discuțiile cu o persoană deținută în izolator s-a constatat că aceasta nu a fost asigurată cu hrană caldă din momentul reținerii sale, fiind lăsată să flămânzească în jur de 22 ore (în dimineața zilei când a avut loc vizita de monitorizare acesta a primit un ceai și o chiflă);
- e. Atenționăm, în continuare, asupra condițiilor insalubre în blocul de repartizare a mâncării din cadrul IDP: mobilierul defect, cu un grad de uzură avansat, pereți mucegați, vesela, cratițele uzate, prezentînd urme de rugină pe suprafețe mari.

3.1.2. Prevenirea relelor tratamente prin asigurarea garanțiilor procesuale

- a. Unii deținuți au reclamat accesul defectuos la asistența avocatului, precizând că a avut întrevvedere cu acesta după 8 ore de la reținere;
- b. Deținuții au reclamat că nu sunt informați explicit și pe înțeles cu privire la drepturile și obligațiile sale în momentul și după reținere (plasarea în custodia Poliției).
- c. Unii deținuți au reclamat că au fost examinați medical superficial la intrarea în Izolator pentru a verifica prezența leziunilor corporale;
- d. Registrul ”de evidență a controlului de către conducerea IP Soroca” alocuri nu este dus cu acuratețe: în unele cazuri lipsește ora când deținutul este etapat, precum și alocuri este folosit „corectorul”;

- e. Conform registrului respectiv, unii deținuți se află în izolatorul inspectoratului mai mult de 72 de ore, în unele cazuri chiar până la 9 zile.

IV. Concluzii și recomandări.

Reșind din cele constatate în cadrul vizitei din 22.12.2016, și cu precădere având în vedere faptul înrăutățirii drastice a temperaturii aerului și faptul imposibilității asigurării deținerii persoanelor în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al IP Soroca într-un mediu care ar garanta confortul termic, IDOM recomandă sistarea temporară a activității izolatorului de detenție preventivă, pînă la înlăturarea deficiențelor majore semnalate în activitatea instituției.

V. Anexe:

1. Foto

Raport elaborat de membrii Programului Monitorizare și Raportare al IDOM

